

*Başvuru tarihi: 28.10.2017, Kabul tarihi: 10.11.2017, Yayınlanma tarihi: 20.11.2017

SAĞLIK YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Bu makale, 1. Uluslararası 11. Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi' nde poster olarak sunulmuş ve özet kitapçığında yer almıştır.

Sait Söyler¹, Ayşegül Yıldırım Kaptanoğlu²

ÖZET

İş hayatında yaşanan değişiklikler ve gelişmeler, aynı zamanda son derece hızlanmış olan küreselleşme ve artan rekabet neticesinde işletmeler son derece esnek ve rekabet edebilir birer yapıya dönüşmek zorunda kalmıştır. Bu bağlamda işletme yöneticilerinin sahip olması gereken özellikler de günümüz koşullarına göre yeniden şekillenmiştir. Bugün artık işletme yöneticilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin yüksek olması da kendilerinden beklenen özelliklerden bir tanesidir. Söz konusu sağlık hizmetleri olduğunda, iş süreçleri ile ilgili verilecek yanlış bir kararın sonuçları ağır olabilmektedir. Bu durumda hem sağlık işletmeleri hem de sağlık yöneticilerinin sorumlulukları artmaktadır.

Bu araştırmanın amacı geleceğin sağlık yöneticilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin tespit edilmesidir. Araştırmaya katılanların %76.7 si kadın, %67.1 i öğrenci yurtlarında kalmakta, %33.2 sinin ailesinin gelir durumu 2001-3000 TL arasındadır. Katılımcıların yaş ortalaması 19.72±2.11' dir. Eleştirel düşünme ölçek ortalaması 3.83±0.40 bulunmuştur. Bu değer katılımcıların eleştirel düşünme eğilimlerinin ortalamasının üstünde olduğunu göstermektedir. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin cinsiyet (p=0.556), kaldıkları yer (p=0.283) ve ailelerinin gelir durumuna (0.496) göre farklılık göstermediği ve yaş (p=0.923) ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisinin olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık yönetimi, eğitim, eleştirel düşünme

ABSTRACT

The changes and developments in business life, as well as the highly accelerated globalization and increasing competition, have forced enterprises to become highly flexible and competitive structures. In this context, the characteristics that business managers should possess have been reshaped according to current conditions. Today, business executives' critical thinking tendencies are one of the characteristics expected from them. When it comes to health care services, the consequences of a wrong decision about business processes can be severe. In this case, the responsibilities of both health care providers and health care providers are increasing.

The aim of this study is to determine the critical thinking disposition of the future health care managers. 76.7% of the survey participants are female, 67.1% are staying in student dormitories and 33.2% of the family income is between 2001-3000 TL. The mean age of participants is 19.72 ± 2.11. Critical thinking scale mean is 3.83 ±

¹ Öğr. Gör, Altınbaş Üniversitesi Sağlık Hizmetleri MYO, sait.soyler@altinbas.edu.tr, soylersait@gmail.com, +90 531 952 4916

² Prof. Dr, Sanitas Magisterium Eğitim Kooperatifi, Yönetim Kurulu Bşk., aysegulyildirimkaptanoglu@gmail.com

0.40. This shows that participants' critical thinking tendencies are above average. It was found that the critical thinking tendencies of health management students did not differ according to gender ($p = 0.556$), place of residence ($p = 0.283$) and income of family (0.496) and there was no statistically significant relation with age ($p = 0.923$).

Key words: Health management, Education, Critical thinking

GİRİŞ

Dünyada meydana gelen teknolojik gelişmeler, iletişim yöntemlerinin gelişmesine ve bilgiye erişimin hızlanmasına imkân sağlamıştır. Bu gelişmeler ile beraber bugün dünyanın herhangi bir yerindeki bir başka kişi ile çevrimiçi iletişim kurulması, dünya literatürünün fiziki bir çabaya gerek kalmadan takip edilebilmesi ve dünyanın her yerinden haberlere erişim olanaklı hale gelmiştir. Bununla beraber, bilgiye erişimin bu denli kolay olduğu ve bilgi akışının giderek hızlandığı günümüzde bu bilgileri bir süzgeçten geçirmeden kabul etmek ya da yanlış enformasyona maruz kalmak birer problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu problemlerin çözümü ve gelişmiş birer toplum olabilmenin ön koşulu, erişilen bilgilerin eleştirel bir düşünce süzgecinden geçirilmesidir.

Üniversite eğitimi, bireylerin hayatında önemli bir yeri olan ve bazen yıllar boyu süren bir eğitim sürecidir. Bu süreçte bireyler yalnızca eğitim aldıkları alanlar ile ilgili bilgilere erişmemekte, bu bilgilerin yanı sıra dış dünya ile ilişkilerini geliştirmekte, çevreleri ile uyum sağlama becerilerini geliştirmekte ve hepsinden önemlisi bilgiye erişim ve öğrenme yöntemlerini bireysel yetenekleri ile entegre ederek bu alanlarda kendilerini geliştirme fırsatları yakalamaktadırlar. Üniversite öğrencileri aynı zamanda bir toplumun geleceği anlamına gelmektedir. Bu bireylerin hem eğitim aldıkları profesyonel alana ilişkin hem de sosyal yaşamlarına ilişkin olarak eleştirel düşünme yeteneği kazanmaları toplumları ileri götürecek unsurlardan bir tanesidir.

Eleştirel düşünce ile ilgili literatür incelendiğinde bu kavram ile ilgili çok sayıda tanımlama yapıldığı görülmektedir (Glazer, 2001: 13; Lau, 2011: 1) eleştirel düşünmeyi; açık ve mantığa dayalı bir düşünme yöntemi olarak tanımlamış, mantıksal ve bilimsel akıl yürütmeyi içerdiğini belirtmiştir. Bir başka tanıma göre eleştirel düşünme, aklın kullanıldığı bilişsel bir süreçtir ve dikkati verme, kategorize edebilme ve yargılama gibi zihinsel süreçleri gerektirmektedir. Bazı insanlar genel karakterleri itibarı ile şüpheli olabilirken bazıları ise güven duyan karakterde olabilirler. Bunun sebebi geçmiş deneyimler veya kişisel özellikler olabilir. Ancak eleştirel düşünme bir kişilik özelliği değildir. Eleştirel düşünme bir dizi süreçten oluşan, kanıtları keşfetmeye yönelik bir yöntemdir (Cottrell, 2011: 1-2). Roberts (2015: 7)' e göre ise eleştirel düşünme; olayların açıklanmasını ve analiz edilmesini, kanıtların bir araya getirilmesini, varsayımların, değer ve inançların sorgulanmasını, alternatif ve inovatif düşünme tekniklerinin geliştirilmesini içeren ancak sadece bunlarla sınırlı olmayan bir yöntemdir. Diğer bir tanımlamada ise eleştirel düşünme, karar verme ve problem çözme süreçlerinde kullanılan bilişsel bir motor/makine olarak tanımlanmıştır (Wisdom, 2015: 125).

Paul ve Elder (2014: 2) iyi bir eleştirel düşünürün eylemleri olarak aşağıdakileri belirlemişlerdir;

- Kritik soruları açık ve net bir biçimde ortaya koyar,

- Etkili bir şekilde yorumlamak için soyut fikirler kullanarak ilgili bilgileri toplar ve değerlendirir,
- Mantıklı çıkarım ve çözümlere, onları ilgili kriterlere ve standartlara göre test ederek ulaşır.
- Alternatif düşünce sistemleri içinde açık fikirli düşünür varsayımlarını, etkilerini ve pratik sonuçlarını kabul eder ve değerlendirir.
- Kompleks problemlerin çözümünde başkaları ile etkili iletişim kurar.

Literatürde eleştirel düşünme üzerine çok çeşitli araştırmalar ve tanımlamalar yapılmış, her araştırmacı eleştirel düşünme konusuna farklı açılardan yaklaşmıştır. Bu doğrultuda eleştirel düşünme ile ilgili tanımların sayısını artırmak mümkündür. Ancak bu tanımlar bakış açıları ile ilgili olup genel bir tanım özelliği göstermeyecektir (Şen, 2009: 73-74). Eleştirel düşünmenin en genel tanımı ise Amerikan Felsefe Derneği (APA) tarafından yapılmıştır. APA eleştirel düşünmeyi, “*yorumun, analizin, değerlendirmenin ve çıkarsamanın yanı sıra, kararın dayandığı kanıtlayıcı, kavramsal, metodolojik, kritik veya bağlamsal düşüncelerin açıklanmasına neden olan kasıtlı, kendi kendini düzenleyen bir yargılama metodu*” olarak tanımlamıştır (Facione, 1990: 3).

Sağlık yönetimi dünya genelinde nispeten yeni bir meslek alanıdır. Sağlık yönetimi mesleğinin geçmişi 20. yy başlarına dayanmaktadır. 1900lerin başında Amerika Birleşik Devletleri’nde sağlık hizmetleri yönetiminin profesyonelleşmesi konuşulmaya başlanmış, sağlık yönetimi alanındaki eğitimlerin ilk örnekleri hastane yönetimi adı ile açılmıştır. Literatür incelendiğinde 1934 yılında D. Davis tarafından çıkarılan “Hospital Administration: A Career” isimli eser, sağlık yönetimi mesleğinin profesyonelleşmesi gerektiğini öne sürmüş ve bu alanda devrim niteliğinde bir çalışma olmuştur. Bu tarihten itibaren sağlık yönetimi alanında önceleri sadece lisansüstü programlar açılmış ve zamanla lisans programları da açılmaya başlanmıştır (<http://www.merih.net/m1/whaysur16.htm>; Çimen, 2010).

Ülkemizde sağlık yönetimi eğitimi Sağlık İdaresi Yüksekokulu (SİYO)’nda başlatılmıştır. SİYO, Sağlık Bakanlığı Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak 1963 yılında kurulmuştur (Çimen, 2010).

Bugün ise lisans programı olarak devlet ve vakıf üniversitelerde toplam elliye yakın sağlık yönetimi programı yer almakta, bu programların bazıları ikinci öğretim kapsamında da öğrenci kabul etmektedir. Aynı şekilde Türkiye’de çok sayıda sağlık yönetimi yüksek lisans programı vardır. Ancak sağlık yönetimi alanında doktora eğitimi veren hem vakıf hem de devlet üniversitelerinin sayısı yetersiz kalmaktadır.

Sağlık Yönetimi mesleğinin meslek tanımı ülkemizde 2014 yılında yapılmıştır. 2 Mayıs 2014 tarihli ve 29007 sayılı resmi gazetede yayınlanan “SAĞLIK MESLEK MENSUPLARI İLE SAĞLIK HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN DİĞER MESLEK MENSUPLARININ İŞ VE GÖREV TANIMLARINA DAİR YÖNETMELİK” ile sağlık idarecisi:

“a) Kurumun idari, mali ve teknik hizmetlerinin yürütülmesinde, misyon, vizyon, temel hedef ve değerlerinin belirlenmesinde, kalite, standardizasyon ve akreditasyon çalışmaları ile performans değerlendirmesinde görev alır.

b) Kurumun finansal yönetim politikalarının belirlenmesi, uygulaması ve yönetilmesinde görev alır.

c) Kurumun muhasebe, bütçe, mali analiz ve maliyet analizi faaliyetlerini yürütür.

- ç) Sağlık hizmetleri sunumunun planlanması, yürütülmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi sürecinde görev alır.
- d) Kurumda tıbbi ve hasta bakımı dışında verilen hizmetlerin organizasyonu, yürütülmesi ve denetimini sağlar.
- e) Kurumda kriz ve afet planının hazırlanması ve yürütülmesi çalışmalarında görev alır.
- f) Hastalıkların tanıları ve ameliyatların uluslararası hastalıklar kod sistemine göre kaydedilmesi, tıbbi ve idari istatistiklerinin tutulması, saklanması, değerlendirilmesi ve raporlanmasında görev alır.
- g) Kurumun genel ve tıbbi arşiv hizmetleri ile hastane bilgi sistemlerinin yürütülmesinde görev alır.
- ğ) Sağlık yönetimi alanına ilişkin politikalar geliştirir, planlamalar yapar veya bu çalışmalarda görev alır.”
- Şeklinde tanımlanmıştır.

METODOLOJİ

Araştırmanın problemi ve amacı

Sağlık hizmetleri, doğrudan insan hayatını etkileyen, hataların ciddi sağlık problemlerine hatta ölümlere bile sebep olabileceği, ertelenemez ve talebi belirsiz olan bir hizmet türü olması nedeni ile diğer hizmet türlerinden ayrılmaktadır. Sağlık hizmetlerinin kendine has özelliklerinden dolayı sağlık kurumlarında yönetici olarak çalışan veya çalışacak olan kişilerin kurumların gelişmesini ve sürdürülebilirliğini temin etmek amacı ile kendilerini çok iyi yetiştirmeleri gerekmektedir. Aynı zamanda alınacak kararlarda minimum hata hedefi ile hareket etmeleri kurumların hem finansal olarak hem de toplumun gözündeki kurumsal imajı ile ilgili olarak kritik bir öneme sahiptir. Günümüzün rekabet koşullarında bunu tesis edebilmenin yollarından bir tanesi de eleştirel düşünebilmektir. Sağlık sektörünü diğer hizmet sektörlerinden ayıran özellikleri nedeni ile, özellikle sağlık hizmetlerine yön veren kişiler eleştirel düşünme konusunda başarılı olmak zorundadırlar.

Bu bağlamda, araştırmanın amacı geleceğin sağlık yöneticilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin tespit edilmesidir.

Araştırma hipotezleri

1. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir/göstermemektedir.
2. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri kaldıkları yerlere göre farklılık göstermektedir/göstermemektedir.
3. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ailelerinin gelir durumuna göre farklılık göstermektedir/göstermemektedir.
4. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile yaşları arasında bir ilişki vardır/yoktur.

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’ de “Sağlık Yönetimi” lisans programına kayıtlı olan bütün öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem, araştırmacının araştırmanın yapıldığı dönemde Trakya Üniversitesi’ nde çalışıyor olması nedeni ile Trakya Üniversitesi Sağlık Yönetimi lisans programında okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılmayı kabul eden bütün öğrencilere ölçek uygulanmıştır. Çalışmanın yapıldığı dönemde Trakya Üniversitesi Sağlık Yönetimi lisans programına toplam 382 öğrenci kayıtlıdır. Ölçeklerin uygulandığı dönemde

devamsız-raporlu olan öğrenciler ile araştırmaya katılmayı kabul etmeyen öğrenciler örnekleme alınmamıştır. Toplanan ölçeklerden uygun şekilde doldurulmayanlar çalışmadan çıkarılmış ve sonuç olarak araştırmaya 240 öğrenci dahil edilmiştir.

Araştırmanın kısıtlılıkları

Sağlık Yönetimi lisans programında okuyan öğrenciler ile ilgili yapılan çalışmanın örnekleme sadece bir üniversitenin dahil edilmiş olması araştırmanın kısıtlarından biridir. Örnekleme Trakya Üniversitesi' nin tercih edilmesinin sebebi araştırmacının, araştırmanın yapıldığı dönemde Trakya Üniversitesi' nde çalışıyor olması ve Edirne ili' nin coğrafi olarak diğer bölgelere uzak olmasıdır.

Veri toplama aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak ölçek kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmacıların yaşı, kaçınıcı sınıfta oldukları, cinsiyetleri gibi demografik bilgiler yer alırken ikinci bölümde orijinal ismi "California Critical Thinking Disposition Inventor" olan "Kaliforniya Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek Facione tarafından geliştirilmiş, Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ise Kökdemir tarafından 2003 yılında yapılmıştır (Aktaran, Erzincanlı, 2010).

BULGULAR

Öncelikle katılımcılara ait tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Araştırmaya katılanların %76.7 si kadın, %67.1 i öğrenci yurtlarında kalmakta, %33.2 sinin ailesinin gelir durumu 2001-3000 TL arasındadır. Katılımcıların yaş ortalaması 19.72±2.11' dir. Eleştirel düşünme ölçek ortalaması 3.83±0.40 bulunmuştur. Bu değer katılımcıların eleştirel düşünme eğilimlerinin ortalamanın üstünde olduğunu göstermektedir. Katılımcılara ait tanımlayıcı istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir;

Tablo 1. Katılımcılara ait tanımlayıcı istatistikler

		Sayı	Yüzde	Ortalama	Standart Sapma
Cinsiyet	Kadın	184	%76.7		
	Erkek	56	%23.3		
Kaldığı yer	Öğrenci evi	49	20.4		
	Öğrenci yurdu	161	67.1		
	Aile evi	22	9.2		

	Diğer	7	2.9		
Aile gelir durumu*	0-1300	42	17.5		
	1301-2000	60	25.7		
	2001-3000	80	33.2		
	3001-4000	32	13.3		
	4000+	22	9.2		
	2				
	3				
	4				
Yaş				19.72	2.11

*Cevap vermeyen 4 katılımcı vardır.

Tanımlayıcı istatistiklerin ardından hipotezler test edilmiştir. Bunun için öncelikle bağımlı değişken durumunda olan “eleştirel düşünme eğilimi” ölçek puanları hesaplanmıştır. Ardından elde edilen ölçek puanları normallik testine tabi tutulmuştur. Normallik testi için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış, sonuçta serinin normal dağılmadığı anlaşılmıştır ($p=0.005$). Dolayısı ile hipotezler parametrik olmayan testler ile test edilmiştir.

1. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir/göstermemektedir.

Bu hipotezin test edilmesi için Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Testin anlamlılık değeri $p=0.556$ bulunmuştur. Sonuç olarak H_1 hipotezi reddedilmiş, H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Yani sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir.

2. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri kaldıkları yerlere göre farklılık göstermektedir/göstermemektedir.

Bu hipotezin test edilmesinde kaldıkları yer seçeneklerinin ikiden fazla kategoride olmasından dolayı yine Kruskal Wallis testi seçilmiştir. Bu test sonuçlarına göre anlamlılık değeri $p=0.283$ bulunmuştur. Dolayısı ile H_1 hipotezi reddedilmiş, H_0 hipotezi kabul edilmiştir. Yani sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri kaldıkları yerlere göre farklılık göstermemektedir.

3. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ailelerinin gelir durumuna göre farklılık göstermektedir/göstermemektedir.

Gelir durumu değişkeni kişilerin cevap vermede tereddüt etmemeleri için beş gruba ayrılmıştır. Dolayısı ile bu hipotezin test edilmesinde de Kruskal Wallis kullanılmış, testin anlamlılık değeri $p=0.496$ bulunmuştur. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ailelerinin gelir durumuna göre farklılık göstermemektedir.

4. Sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ile yaşları arasında bir ilişki vardır/yoktur.

Bu hipotez incelendiğinde hem bağımlı değişken hem de bağımsız değişken ölçümsel veri olma özelliği gösterdiği için ve bağımlı değişken olan eleştirel düşünme eğilimi non-parametrik olduğu için Spearman Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Test sonucunda anlamlılık değeri $p=0.923$ bulunmuştur. Bu sonuç katılımcıların yaşları ile eleştirel düşünme eğilimleri arasında bir ilişki olmadığını göstermektedir.

TARTIşMA VE SONUÇ

Eleştirel düşünme ile ilgili olarak eğitim alanında yapılmış çok sayıda çalışma mevcuttur. Bu çalışmalardan bazıları eğitim öğretim sürecinin ilk adımlarına yer verirken bazıları da üniversite eğitimi sürecini kapsamaktadır. Öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimlerini saptamak amacı ile yapılan çeşitli çalışmalar da mevcuttur. Bu çalışmalarda katılımcıların eleştirel düşünme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelendiği görölmektedir.

şen (2009), Türkçe öğretmeni adaylarına yönelik olarak yapmış olduğu çalışmada, öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimi açısından orta seviyede olduklarını tespit etmiştir. Ayrıca bu çalışmada öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin yaş, cinsiyet, gelir durumu gibi değişkenlere göre değişmediği saptanmıştır. Dolayısı ile bu çalışmanın bulguları ile şen tarafından yürütölen çalışmanın bulguları paralellik göstermektedir. Öztürk ve Ulusoy tarafından lisans ve yüksek lisans hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılan ve 2008 yılında yayınlanan çalışmaya göre lisans düzeyinde eğitim almakta olan hemşirelerin eleştirel düşünme eğilimlerinin düşük olduğu, yüksek lisansta ise eleştirel düşünme eğilimlerinin orta grupta olduğu saptanmıştır. Çeşitli değişkenler açısından hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri yaşları ile ilişkili olup yaş arttıka eleştirel düşünme eğiliminin arttığı saptanmıştır. Ancak cinsiyet, medeni durum, anne-baba eğitim düzeyi gibi değişkenler ile eleştirel düşünme düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Dolayısı ile bu çalışmanın da burada elde edilen sonuçlar ile paralellik gösterdiği söylenebilir (Öztürk ve Ulusoy, 2008). Bökeoğlu ve Yılmaz (2005), üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme tutumları ile araştırma kaygıları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, eleştirel düşünme tutumunun cinsiyete göre farklılar gösterdiği saptanmıştır. Bu çalışma ise bizim çalışmamızın sonuçları ile örtüşmemektedir. Bir başka çalışmada ise beden eğitimi öğrencilerinin buldukları sınıflara göre eleştirel düşünme düzeylerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ancak aynı çalışmada eleştirel düşünme düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediği bulunmuştur (Saçlı ve Demirhan, 2008). Yurt dışı literatüründe yer alan, Ramasamy (2011) tarafından yürütölen çalışmada da ulusal literatür ile örtüşen sonuçlar bulunmuştur. Buna göre yaş, cinsiyet, okunan bölüm gibi değişkenlere göre eleştirel düşünme eğilimi farklılık göstermemektedir. Göröldüğü gibi literatürde yer alan benzer çalışmaların çoğunda bu çalışma ile örtüşen sonuçlar elde edilmiştir.

Günümüzün rekabet koşulları ve finansal kısıtlılıklar göz önünde bulundurulduğunda, işletmelerde özellikle analiz etme ve karar verme süreçlerinde yöneticilerin hata yapma şansı neredeyse yok denecek kadar azdır. Bu

nedenle işletme yöneticilerinin verdikleri kararları analitik bir süzgeçten geçirmesi, olaylara ve durumlara eleştirel yaklaşması ve eleştirel düşünme eğilimlerinin yüksek olması karar verme süreçlerinde hata oranlarını azaltacak, rekabet üstünlüğü sağlayacak stratejik kararların verilmesine imkân sağlayabilmektedir. Söz konusu sağlık işletmeleri olduğunda ise işletmelerde verilen kararların bir de tıbbi boyutu ön plana çıkmaktadır. Sağlık hizmetlerinin yapısı gereği karar vermede hataların yapılmasının sağlık açısından tehlikeler oluşturması mümkün olmaktadır. Bu nedenle sağlık kurumlarında görev yapacak olan kişilerin hem işletmelerin sürdürülebilirliği açısından hem de sağlık açısından doğru kararlar vermesi gerekmektedir. Dolayısı ile sağlık yönetimi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin ortalamanın üzerinde olması, bu bireylerin gelecekte sağlık yönetimi açısından başarılı olma potansiyellerinin olduğunu göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Cottrell, S. (2011). *Critical thinking skills: Developing effective analysis and argument*. Palgrave Macmillan.
- Çimen, M., (2010). Sağlık Yönetimi ve Sağlık Yönetimi Eğitimi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), s.136-139.
- Erzincanlı, S. (2010). *Hemşirelerin eleştirel düşünme eğilimleri ve problem çözme becerilerinin incelenmesi*. E.Ü., Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Facione, P. A. (1990). *Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction. Research Findings and Recommendations*.
- Glazer, E. (2001). *Using Internet primary sources to teach critical thinking skills in mathematics*. Greenwood Publishing Group.
- Lau, J. Y. (2011). *An introduction to critical thinking and creativity: Think more, think better*. John Wiley & Sons.
- Öztürk, N., & Ulusoy, H. (2008). Lisans ve yüksek lisans hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeyleri ve eleştirel düşünmeyi etkileyen faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 15-25.
- Paul, R., & Elder, L. (2014). *The Miniature Guide to Critical Thinking-Concepts & Tools. The foundation for critical thinking*.
- Ramasamy, 2011. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED526239.pdf>
- Roberts, M. (2015). *Critical thinking and reflection for mental health nursing students*. Learning Matters.
- Saçlı, F., & Demirhan, G. (2008). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin eleştirel düşünme düzeylerinin saptanması ve karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 092-110.
- Şen, Ü. (2009). Türkçe öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 1(2), 69-89.
- Şen, Ü. (2009). Türkçe öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Journal of World of Turks*, 1(2), s. 69-89.
- Wisdom, S. (Ed.). (2015). *Handbook of Research on Advancing Critical Thinking in Higher Education*. IGI Global.
- <http://www.merih.net/m1/whaysur16.htm>